PS Damaschin Dascălul

Învățături pentru
șapte Taine

Transliterare și adaptare a textului de
Pr. Dr. Dorin Octavian Picioruș

Teologie pentru azi

București
2010

Textul pe care l-am transliterat din grafie chirilică și l-am adaptat în limba română este:

PS Damaschin, *Învățături pentru șapte Taine*, Râmnic, 1724, 43 p.

Cartea e catalogată B.A.R. I. 183214/ C.V. 185 (volum incomplet, din păcate) și ne-a fost pusă la dispoziție la nivel online de *Daco Romanica. Biblioteca digitală a României*[1]

---

[1] A se vedea: http://www.dacoromanica.ro/. Este inclusă în secțiunea: *Opera tipografică românească (1508-1830)*.

Introducere

Damaschin,
cu mila lui Dumnezeu,
Episcopul Râmnicului:

Cucernicilor preoți, care se află în eparhia smereniei noastre, tuturor la un loc le trimitem *multă binecuvântare*!

1[2]. [Vă scriem acestea], pentru că se cuvine, ca învățături mai multe și mai pe larg să vă dăm vouă, cucernicilor preoți, despre cele șapte Taine bisericești.

Și aceasta, atâta timp cât pentru această [lucrare preoțească], adică pentru toate cele ce sunt spre *folosul* și *învățătura* voastră, trebuie să vi le dăm în mod explicit.

[Pentru aceasta], iată dar că am așezat aici cele mai multe dintre acele *adevăruri* și pe care aveți să le învățați din cele care urmează.

2. Numai că, aici, vi le spunem pe scurt. Și vă poruncim să nu vă leneviți la citirea acestor învățături! Și nu numai *să le citiți*, ci *să le și învățați pe de rost*. Și să știți și fiecare rânduială pentru fiecare Taină [în parte].

Căci va să fi mare *cercare* [черкаре][3] pentru aceste Taine. Și aceasta, pentru ca să nu fiți *nebăgători de seamă* pentru darul Preoției[4] voastre, care este întru voi, pe care vi l-au dat vouă, prin punerea mâinilor, Arhiereii voștri, după cum scrie Pavel către Timotei [I Tim. 4, 14].

Căci, mai apoi, nu numai că veți avea *pedeapsă* [педѣпсz] de la Dumnezeu pentru nepurtarea voastră de grijă, ci și de la noi.

Fiindcă de nu vă vom certa noi pe voi, atunci ne va certa Dumnezeu pe noi toți, așa după cum poruncește Pavel în *Faptele Apostolilor*,

---

[2] Numerotarea de față indică conținutul fiecărei pagini a ediției originale a cărții.
[3] Domnul vă va judeca pentru modul în care ați slujit Sfintele Taine ale Bisericii.
[4] Aici, ca de altfel în tot textul pe care îl vom translitera și adapta, vom păstra o parte dintre majusculele originalului.

3. zicând: „Păziți-vă pe voi și toată turma, la care Duhul Sfânt v-a pus pe voi *episcopi*, ca să păziți Biserica lui Dumnezeu, [pe] care a câștigat-o cu sângele Său" [F. Ap. 20, 28].

Iar Tainele Sfintei Biserici sunt acestea: Sfântul Botez, Sfântul Mir, Rânduiala Preoției, Sfânta Spovedanie sau *pocăința*, Sfânta Cuminecătură, care se săvârșește la Sfânta Liturghie, Nunta sau *căsătoria care se face pe/după lege* [și] Sfântul Maslu.

Iar despre aceste Taine trebuie să știți, că [cele mai multe dintre] ele sunt date ca să le slujiți și voi. Adică Sfântul Botez. Și ungerea cu Sfântul Mir, pe care sunteți datori să îl luați de la arhiereii voștri

4. și să-i ungeți cu el pe cei botezați. Sfânta Spovedanie sau *pocăința*.

Sfânta Cuminecătură, care se săvârșește la Sfânta Liturghie. Nunta sau *căsătoria*, care se face pe/după lege. Sfântul Maslu.

Iar sfințirea Sfântului Mir și rânduiala Preoției nu sunt date vouă ca să le săvârșiți. Căci numai arhiereii sfințesc Sfântul Mir și doar ei fac rânduiala Diaconiei și a Preoției.

Fapt pentru care iarăși vă spunem: să nu fiți nebăgători de seamă! Și aceasta, pentru ca să puteți dobândi și *dar* cât și *răsplată* de la Dumnezeu pentru plinirea poruncilor Lui.

Și *darul* și *mila* Aceluia ne rugăm să fie cu *molitvele* [молитвеле]/cu *rugăciunile* voastre, pentru ca să vă mântuiți întru Domnul!

5. Sfântul Botez este *cea de a doua Naștere*. Și acesta se face prin apă, cu *lucrarea* [кȣлȣкрарѣ] Duhului Sfânt. Căci este *o spălare a sufletului* de *păcatul strămoșilor*[5] și *înnoire duhovnicească* și *împăcare* a omului cu Dumnezeu și *intrare* întru Împărăția Cerului.

Căci [aceasta se petrece] după cuvântul Domnului Hristos, Care a spus: „De nu se va Naște cineva din *apă* și din *duh* nu va putea intra întru Împărăția lui Dumnezeu” [In. 3, 5].

Această Taină a așezat-o Domnul Hristos în apă, atunci când le-a poruncit Apostolilor, zicând: „Mergând învățați toate Neamurile,

6. botezându-le pe ele în numele Tatălui, și al Fiului, și al Duhului Sfânt” [Mt. 28, 19].

Și chiar și Domnul S-a botezat de către Ioani/Ioan, în apa Iordanului, după cum scrie în Evanghelie [Mt. 3, 13-17; Mc. 1, 9-11; Lc. 3, 21-22].

Această Taină se face numai o dată, la cel care se botează, și care nu fusese doctoricit/tămăduit [prin harul lui Dumnezeu].

Că un [singur] Dumnezeu este, în trei Fețe/Persoane, întru Care ne botezăm și întru Care credem. După cum a spus [și] Pavel: „Un Dumnezeu, o credință, un Botez” [Efes. 4, 5].

Aici trebuie să știți, că la Botez trebuie să fie/să folosim *apă firească*, neamestecată cu altceva. Care apă, după *lepădările de Satana*, se sfințește cu/prin molitvele/rugăciunile rostite la Botez[6].

Apoi, după sfințirea cu untdelemn [a apei Botezului], îndată Botează Preotul

7. pe oglașenic/pe catehumen. Care Botez se face prin afundare [în apă] de trei ori, după cum se spune în *Pravilă*.

---

[5] Al Protopărinților Adam și Eva.

[6] Care fac parte din slujba Botezului.

Iar săvârșirea Sfântului Botez se face cu aceste cuvinte: *Botează-se robul lui Dumnezeu (N*[7]*) în numele Tatălui, Amin!, și al Fiului, Amin!, și al Duhului Sfânt, Amin!, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin!*

Și iar trebuie să mai știți și faptul, că Sfântul Botez este *ușa* celorlalte Taine. Căci cel Botezat poate să primească oricare Taină din cele care urmează [Botezului], pe când cel neBotezat nicidecum nu poate, pentru că aceluia Cerul îi este închis.

Încă mai trebuie să știți, că trebuie să avem *temere* [тѣмере] ca nu cumva să moară copilul. Și măcar

8. de ar fi *om mare*, [dacă sunt în pericol de moarte], atunci trebuie *îndată* Botezați, [chiar] și cu apă *neSfințită*.

Iar apoi[8] să nu le mai citiți molitvele/ rugăciunile cele de dinaintea Botezului, ci numai cele care urmează [afundării în apă] și să-i ungeți apoi cu Sfântul Mir.

Și iarăși trebuie să știți, că de veți avea vrea oarecare *îndoire* pentru vreun prunc sau și pentru oameni mari, care au trăit de mici în păgânătate, și vă întrebați dacă *au* sau *nu* Sfântul Botez, aceasta poruncesc Sfinții Părinți de la *Soborul din Cartagina (419)*: *să se boteze*![9]

Iarăși, pe cei care vin la Credință dintre păgâni, adică dintre turci, dintre tătari, dintre Jidovi sau dintre Arieni, pe aceia să-i faceți, mai întâi, ca să se lepede de păgânătățile lor și

9. de Satana. Și fără nicio îndoială să-i Botezați [după aceea]. Și să nu-i mai spovediți [de păcatele pe care le-au făcut înainte de Sfântul Botez], pentru că Botezul spală toate păcatele lor [făcute mai înainte de a fi *ortodocși*].

Iarăși trebuie să știți, că pe Calvini și pe Luterani nu-i mai botezăm, ci numai îi învățăm credința

[7] Numele celui care se botează, care e *numele lui de Botez*. Nu se rostește aici și *numele de familie*.

[8] Dacă trece pericolul de moarte, pruncul sau maturul se fac mai bine și se poate continua Botezul.

[9] Credem că e vorba despre *canonul 72* de la Cartagina, unde se spune: „în privința pruncilor...de câte ori nu se vor găsi *martori siguri*, care să afirme, fără îndoială, că *aceia sunt botezați*, și nici ei din cauza vârstei nu vor putea răspunde, în chip potrivit, despre Taina cea dată lor, aceștia *să se boteze* fără nicio piedică, ca nu cumva această *îndoială* să-i lipsească pe ei vreodată de *curățenia* acestei Taine”, *cf.* Arhidiac. Prof. Dr. Ioan N. Floca, *Canoanele Bisericii Ortodoxe. Note și comentarii*, Sibiu, 1992, p. 275.

pravoslavnică/drept-măritoare/ortodoxă, și le cerem să se lepede de eresurile lor și îi ungem cu Sfântul Mir.

Iar pentru Creștinii cei Botezați, care s-au lepădat de Hristos *cu voia* sau *fără voia lor*, să știți că pe aceștia nu îi mai Botezăm [dacă se pocăiesc], ci numai le cerem ca să se lepede de acele păgânătăți ale lor și îi ungem pe ei cu Sfântul Mir, după cum învață Marele Vasilie/Sfântul Vasile cel Mare în *Pravilă*[10].

Și iarăși trebuie să știți, că la *vreme de nevoie* poate Boteza și Diaconul,

10. și călugărul monah sau un mirean, încă și tatăl copilului, dacă nu mai există altcineva și nu poate să se despartă atunci de femeia sa, [care abia a născut], încă și moașa copilului.

Numai să știe să zică cuvintele cu care se săvârșește Sfântul Botez, precum scrie la *Pravilă*.

Iar de nu vor să zică cuvintele, ci-l vor uda numai cu apă, atunci pe acela trebuie să-l Botezați, căci nu este Botezat.

Dacă însă cineva naște [un copil] jumătate om și jumătate fiară, dacă acela are *cap de om*, pe acela îl Botezați, zicând: *Dacă acesta e om și de are suflet înțelegător: Botează-se robul lui Dumnezeu (N)* și celelalte [care se spun de obicei la Botez].

Iarăși, dacă naște cineva [un copil] cu două capete

11. și cu un singur piept și cu un singur pântece, atunci trebuie să se Boteze numai un cap, după obicei. Apoi trebuie să se Boteze și cel de al doilea cap, zicând: *De nu este acest cap Botezat și de este și alt suflet venit* întru acest trup: Botează-se robul lui Dumnezeu (N)* și celelalte. Și să-i pună [celui de al doilea cap] un alt nume.

Iar dacă naște cineva [doi copii siamezi], cu două capete și cu două pântece, atunci se va cunoaște faptul că aceia au două suflete. Deci trebuie să Boteze amândouă

---

[10] În *canonul 73* al Sfântului Vasile cel Mare, unde se problematizează *pocăința celor care se leapădă de Hristos*, se spune numai că acesta trebuie să se tânguiască/ să se pocăiască în tot restul vieții sale și să se spovedească și să se împărtășească pe patul morții, *cf.* Arhidiac. Prof. Dr. Ioan N. Floca, *Canoanele Bisericii Ortodoxe. Note și comentarii*, ed. cit., p. 383.
Canonul 81 al Sfântului Vasile se referă tot la primirea celor căzuți/apostați de la credință. Se vorbește aici despre epitimia de trei ani pentru ei, dar nu și de ungerea lor cu Sfântul Mir, *cf.* Idem, p. 385-386.

capetele, *după obicei* [дȣпz wбнчѣю], punându-le și nume deosebite.

12. Ungerea cu Sfântul Mir este dar *puterea* Duhului Sfânt, dată omului care s-a Botezat, spre *întărirea* Sfântului Botez [în acesta] și [spre] *întrarmarea* [lui] împotriva bântuielilor vrăjmașului și ale ispititorului nostru și [este] *pecetea darului Duhului Sfânt*.

Această Taină s-a așezat de către Domnul Hristos, atunci când El a spus către Apostoli: „Iar Mângâietorul, Duhul Sfânt, pe Care Îl va trimite Tatăl, întru numele Meu, Acela vă va învăța pe voi toate și vă va aduce aminte vouă toate” [In. 14, 26].

Și despre *Ungerea Duhului* se spune aici, [în Scriptură]. [Căci] adeverește

13. despre aceasta Ioani/Ioan în *Cartea cea dintâi*/în *Prima epistolă sobornicească*, unde spune: „Și voi ungere aveți de la Cel Sfânt și știți toate” [I In. 2, 27].

Și [prin această] *ungere* [făcută] prin *ungerea de la Cel Sfânt* se înțelege *puterea* Mângâietorului, adică a Duhului Sfânt, pe care au luat-o Apostolii la Cincizecime, în chip de [limbi] de foc sau [ca] *ungere Dumnezeiască luminătoare* și *Sfințitoare*.

Și pe aceasta, și acum, cei care se Botează, o primesc după Botez. Și aceast lucru îl adeverește fericitul Pavel, zicând acestea către Corinteni: „Iar Cel care ne întărește pe noi, împreună cu voi, întru Hristos, și Cel care ne-a uns pe noi, Dumnezeu este, Cel ce ne-a și pecetluit pe noi și

14. ne-a dat arvuna Duhului în Inimile noastre” [II Cor. 1, 21-22].

[Despre] această *putere* a Duhului Sfânt, adică [despre] *ungerea cu Sfântul Mir*, au poruncit și Sfinții Părinți de la *Soborul Laodiceei* (343), spunând acestea celor care Botează: „Se cade, ca cei care se Botează, după Botez să se ungă cu ungere Cerească, pentru ca să poată fi părtași Împărăției lui Hristos”[11].

Și aceasta, pentru ca să nu îndrăznească *duhul necurat* să se apropie de dânsul, precum

[11] E vorba de canonul 48 de la Laodiceea, *cf.* Idem, p. 228.

15. scrie la *Pravilă*.

Iar Sfântul Mir se Sfințește numai de către Patriarhi și de doi sau trei Arhierei.

Pentru aceasta, Arhiereii sunt datori să poarte de grijă ca să aibă Sfântul Mir. Iar voi, Preoții, datori sunteți să luați Sfântul Mir de la Arhiereii voștrii și să ungeți cu el pe cei Botezați.

Și să nu îndrăzniți careva ca să ungeți pe cei Botezați cu ungere de lemn prost sau sfințit la Bdenii*/ Denii sau la Masluri, căci veți cădea în păcat de moarte și în pedeapsa bisericească, călcând astfel porunca Sfinților Părinți.

Căci nu numai că *am auzit* dar *am și văzut* pe unii dintre Preoți, care se poartă cu nebăgare de seamă și care fac așa.

16. Preoția este *puterea Duhovnicească*, care se dă de la Dumnezeu celui care se Hirotonește, cu lucrarea Duhului Sfânt, prin punerea mâinilor Arhiereului.

Și aceasta se face/se primește pentru isprăvirea/săvârșirea Sfintelor Taine și pentru alte treburi/slujbe creștinești.

Iar despre aceasta fericitul Pavel adeverește, zicând: „Așa să ne socotească pe noi oamenii, ca pe niște *slugi ale lui Hristos* și ispravnici/administratori/iconomi [ai] Tainelor lui Dumnezeu" [I Cor. 4, 1].

Această Taina s-a așezat de Însuși Domnul Hristos la *cina cea de Taină*, când după ce a așezat

17. Taina Sfintei Cuminecături, sub chipul Pâinii și sub chipul Vinului, a zis către Apostoli: „Aceasta să faceți întru pomenirea Mea" [Lc. 22, 19].

Adică, după cum Mă vedeți pe Mine făcând, Binecuvântând și Sfințind, așa și voi, după putere, să faceți, Blagoslovind/Binecuvântând și Sfințind Pâinea și Vinul, care au fost puse înainte[12].

Și aceasta trebuie să știți, că Domnul Hristos, Care este Arhiereul Arhiereilor, și [împreună] cu lucrarea Duhului [Sfânt], Însuși cu așa putere a Blagoslovit/Binecuvântat și a Sfințit, încât *a întors* Ființa Pâinii în Trupul Său și Ființa Vinului în Sângele Său.

Și Apostolii, apoi și Arhiereii și Preoții, cu puterea Domnului Hristos,

18. lucrează prin punerea mâinilor, și cu venirea și cu lucrarea Duhului Sfânt.

Iar săvârșirea Tainei acesteia se face prin cuvintele pe care le spune Arhiereul, când pune mâinile pe capul celui ce se hirotonește, fie că e Diacon, fie că e Preot, adică: „Dumnezeiescul dar, carele, totdeauna, pe cele neputincioase [le] vindecă" și celelalte.

Iar aici/acum, cel care se hirotonește trebuie să aibă inima umilită și gând[ul] curat către Dumnezeu, gândind

[12] Înaintea Domnului, în mod liturgic, la Proscomidie.

[la faptul] cum că vine Duhul Sfânt, cu adevărat, peste dânsul, și *îl ridică* în treapta Diaconiei sau a Preoției.

Însă după ce ați văzut ce este Taina Preoției și cum

19. se rânduiesc Preoții, pentru ca prin aceste Taine *să-i păzească* pe Creștini, ca niște *păstori* pe *oile cele cuvântătoare*, atunci când trebuie oricare dintre Taine [cuiva, să vă aduceți aminte, că] dintru aceasta sunt date, pentru ca să le isprăviți/să le lucrați, voi, Preoții.

Pentru aceasta dar, datori sunteți cu mare purtare de grijă, [ca] să păziți turma ce vi s-a încredințat, și cu pilde bune, și cu fapte să-i adeveriți pe creștini la *calea mântuirii*.

După cum spune Pavel către Timotei: „pildă fii celor credincioși, cu cuvântul, cu viața, cu dragostea, cu duhul, cu credința, cu curăția. Și te păzește pe tine și învățătura, și petrece întru ea, căci aceasta făcând sigur te vei mântui, [cât] și

20. pe cei ce te vor asculta pe tine”[I Tim. 4, 12, 16].

Și iarăși zicem, cum că datori sunteți voi, Preoții, nu numai când vreți să slujiți Sfânta Liturghie, ci și în celelalte zile să citiți și să pliniți toate rugăciunile cele rânduite de Sfinții Părinți, adică *Polunojnița/Miezonoptica*, *Utrenia*, *Ceasul I*, *Ceasul III*, *Ceasul VI*, *Ceasul IX*, *Vecernia*, *Pavecernița*.

Și acestea sunt cele *7 Laude* ale lui Dumnezeu, despre care spune David: „De 7 ori în zi Te-am lăudat, Doamne” [Ps. 118, 164].

Iar dacă nu pliniți aceste *Laude* Preoțești atunci greșiți *păcat de moarte*, precum scrie la *Pravilă*.

Și de aceea zic, că trebuie să vă păziți ca să nu vă *învrăjbiți* unul cu altul, nici Popă/Preot cu alt Popă/Preot și nici cu

21. vreun mirean. Căci preotul care *ține minte răul* [făcut lui] sau *se învrăjbește* cu cineva niciodată nu aduce lui Dumnezeu *jertfă curată*, după cum zice Dumnezeiescul *Zlatoust*/ [Ioan] *Gură de Aur*, cât și la *Pravilă*.

Nici să nu îndrăzniți să slujiți Sfânta Liturghie fără Antimis și nici în Biserică netârnosită/nesfințită, căci acelui popă/preot i să ia darul [preoției], cum se spune la *Pravilă*.

Și când luați de la cineva vreun dar sau bani sau altceva, ca să faceți *sărindare* sau *alte rugăciuni*, atunci căutați să pliniți și să faceți acestea cu mare umilință.

Pentru că nefăcând așa amar vă va fi vouă, atunci când veți da seama pentru sufletele cele pierdute, din cauza nepurtării voastre de grijă,

22. după cum scrie aceasta la *Pravilă*, la sfârșitul capului/capitolului.

Pentru Taina Sfintei Spovedanii sau a Pocăinței

22. *Spovedania* sau *Mărturisirea de păcate* sau *Pocăința* este părerea de rău a păcătosului pentru păcatele pe care le-a făcut după Botez, întru umilința inimii și întru curată mărturisire înaintea unui Preot pravoslavnic/ortodox.

Și cu adevărat grăind [în fața lui], [dorind] ca să își îndrepte viața, și [luând hotărârea] ca să împlinească canonul pe care i-l va da Duhovnicul lui.

Și după aceea luând de la dânsul *dezlegarea de păcate*, prin *puterea* care i-a fost dată lui[13]

23. de către Hristos Domnul, adică aceea de *a dezlega* și *a lega păcatele*.

Iar această *putere*, adică aceea de *a lega* și *a dezlega păcatele*, iarăși Însuși Domnul Hristos (precum și în cazul celorlalte Taine) a dat-o Apostolilor Săi, [atunci] când a spus: „Luați Duhul Sfânt! Cărora le veți ierta păcatele, se vor ierta lor și cărora le veți ține, ținute vor fi” [In. 20, 22-23].

Iar săvârșirea Tainei acesteia este când spune Preotul, atunci când pune mâna pe capul celui ce s-a spovedit: „Binevoiește, Doamne, aceasta [și] dezleagă pe robul Tău acesta [N], prin mine, nevrednicul robul Tău, de păcatele lui!”.

Și să ziceți anume [acestea][14], chiar de-ar fi făcut jurământ pe numele lui Dumnezeu sau dacă ar fi jurat strâmb

24. sau s-ar fi închinat *celui rău*[15], după cum fac mulți nepricepuți, sau dacă se va fi făcut păgân iar apoi s-a întors la credință.

Și trebuie să știți, [de asemenea], că Sfânta Spovedanie are trei părți.

Iar mai întâi este *umilința inimii* sau *părerea de rău de păcate[le făcute]*.

[13] Preotului duhovnic.
[14] Rugăciunea-apolis de dezlegare de păcate.
[15] Satanei.

A doua, desigur, este *Spovedania* sau *mărturisirea de păcate fără de minciună*.

A treia [parte] este *Canonul*, [pe] care [îl] dă Duhovnicul celui ce s-a spovedit.

Pentru că cel care nu le are pe acestea nu dobândește dezlegare de păcate.

Încă [și] *umilința inimii* sau *părerea de rău pentru păcate* este dator să aibă cel ce vrea să se spovedească, mai înainte de a-și mărturisi păcatele la Duhovnicul său.

Încă gândind [și] cu ce feluri

25. de *păcate urâte* L-a mâniat pe Dumnezeu, Făcătorul lui: sau cu curvii sau cu ucideri sau dacă a făcut cuiva vreo strâmbătate sau dacă a fost lacom la bani sau leneș spre cele Dumnezeiești sau de a jurat strâmb sau a asuprit pe cineva sau de a băgat pe cineva în nevoie și nu l-a mai putut scoate [din aceasta] sau de a făcut pe acela să pătimească vreo nevoie sau a prădat [pe cineva] de bucate[16] sau dacă a spus, [ca jurământ], cu gura lui, că *vrea să se dea morții*, nefiind [însă] vinovat [cu ceva][17] sau dacă s-a jurat pe numele lui Dumnezeu sau s-a închinat *celui rău*[18] sau dacă a făcut *amestecare de sânge*[19] cu vreo rudenie de-a lui.

Încă [trebuie] să își aducă aminte cel care a făcut acele păcate, [dacă le-a făcut] în loc

26. *nesfințit* sau în loc *sfințit*, precum e *Biserica* și *alte [locuri]*.

Și orice păcat va fi făcut dintre acestea sau altele asemenea [lor], [atunci] să-i pară rău pentru dânsele și să și plângă [pentru ele]. Și aceasta este *umilința inimii*.

După aceasta să vină înaintea Duhovnicului și să mărturisească păcatele cu dreptul/de-a dreptul, în acel chip/fel întru care le-a făcut, nepârând pe nimeni și nezicând cum că *l-a învățat cineva* [să le facă][20], ci singur pe sine făcându-se vinovat [pentru ele].

Și aceasta este parte a doua, adică singură/doar *Spovedania*.

---

[16] A luat mâncarea cuiva sau a animalelor acestuia.

[17] Dacă a fost silit de cineva ca să se jure, fără să fie vinovat, pe viața lui.

[18] Satanei.

[19] Dacă a avut relații sexuale incestuoase.

[20] Adică asumându-și, în integralitate păcatele, mărturisind că le-a făcut el însuși, pentru că *a ales să le facă*.

Iar partea a treia am zis că este *canonul*, pe care îl dă Preotul celui ce s-a

27. spovedit. Unde/[La acest capitol] trebuie să știți, că sunteți *datori* să dați canon celor ce se spovedesc, după putința/puterea lor[21] iar nu îngreunându-i: să facă Metanii, să postească sau în loc de post să le dați să facă Milostenie la cei săraci sau să facă sărindare[22] sau alte fapte bune.

[Și] după putința/puterea și mai vârtos/mai degrabă după cum veți vedea întoarcerea omului la pocăință, așa să-i dați și canonul.

Iar [pentru] cel care a luat ceva de la cineva în mod strâmb[23] acesta e canonul: să întoarcă ce a luat de la cel asuprit.

Apoi, voi, când luați de la cineva bani, ca să faceți sărindar sau altceva, datori sunteți să pliniți acestea cu mare umilință.

Căci veți avea să dați

28. seama la Dumnezeu, cum am zis și mai sus, la Taina rânduielii Preoției, precum scrie la *Pravilă*, lângă/după sfârșitul capului/capitolului[24].

Și iarăși zicem, ca nimeni dintre voi să nu îndrăznească să spovedească pe cineva fără Blagoslovenia/Binecuvântarea și fără *cartea* Arhiereului său, că unul ca acesta cade sub pedeapsa Bisericească, și [despre el] poruncesc Sfinții Părinți de la Cartagina (419)[25], să fie lipsit și de Preoția lui, ca *un călcător* al *Dumnezeieștii Pravile*.

Iar dacă va exista temerea ca nu cumva să moară cel bolnav, și nu va fi Duhovnicul lui sau alt Duhovnic aproape, atunci poate și cel fără de

[21] De înțelegere, după puterea lor fizică, după credința și dragoastea lor de îndreptare și de o viață creștină autentică, după modul lor de viață și după ocupațiile lor, după funcția sau slujirea pe care o au...
[22] Pomeniri ale celor adormiți.
[23] În mod nedrept.
[24] Ca și mai înainte, autorul nostru se referă, în mod punctual, la cum arăta tipăritura Molitfelnicului din vremea sa, pentru că preoții sunt trimiși, la sigur, la ediția cărții de cult folosită de către ei.
[25] În canonul al 43-lea se spune: „prezbiterul să nu dea absoluție/iertare celui ce se pocăiește fără știrea episcopului, decât numai în lipsa episcopului din nevoie constrângătoare", *cf.* Arhidiac. Prof. Dr. Ioan N. Floca, *Canoanele Bisericii Ortodoxe. Note și comentarii*, ed. cit., p. 259.
În canonul al 89-lea al Sinodului de la Cartagina se vorbește despre primirea *cărții de hirotonie*, de către fiecare preot în parte, de la episcopul său, *cf.* Idem, p. 281.

29. *carte de Duhovnicie*[26] să spovedească și apoi, pe urmă, să spună Arhiereului său [aceasta].

[26] Adică preotul care nu e și hirotesit *duhovnic*.

Pentru Taina Sfintei Cuminecături, care se săvârșește la Sfânta Liturghie

29. Sfânta Cuminecătură este singură Ființa Trupului și singură Ființa Sângelui Domnului Hristos, sub chipul Pâinii și sub chipul Vinului, care ne dă nouă dar de Sfințenie și luminare, și ne hrănește sufletele mai presus de fire, cât și trupurile noastre și ne împreună pe noi cu Însuși Domnul Hristos.

[De aceea], zicem cum că Sfânta Cuminecătură

30. este singură Ființa Trupului și a Sângelui Domnului Hristos, pentru că, după ce se sfințesc Tainele cu lucrarea Duhului Sfânt, prin punerea mâinii Preotului, nu mai rămâne [acolo] *ființa* pâinii sau *ființa* vinului, ci rămâne numai *chipul* pâinii și *chipul* vinului, împreună cu *ființa* Trupului și cu *ființa* Sângelui lui Hristos.

De vreme ce ființele Pâinii și ale Vinului *le mută* Duhul Sfânt, cu/prin lucrarea Sa, în însuși Trupul și în însuși Sângele lui Hristos.

Iar Acestea au chipurile Pâinii și ale Vinului. Adică se văd ca Pâine și ca Vin și au gustul de pâine și de vin, adică albeață sau negreală sau roșeală/roșeață,

31. căldură sau răceală sau acrime/acreală, care se văd și sunt gustate și se rupe.

[Și aceasta facem] precum Însuși Domnul Hristos, la Cina cea de Taină, când a luat Pâinea și i-a Hrănit și când a dat-o Ucenicilor [și] a zis: „Acesta este Trupul Meu" [Mt. 26, 26].

Și iarăși, când din Vin le-a arătat și l-a dat Ucenicilor, le-a zis: „Acesta este Sângele Meu" [Mt. 26, 28].

Și Apostolii mâncând și bând, au gustat numai *gust* de Pâine și de Vin, sub care *chip* au mâncat și au băut însuși Trupul și însuși Sângele lui Hristos.

Precum și în alt loc a spus Domnul Hristos: „Trupul Meu este *adevărată mâncare* și Sângele Meu este *adevărată băutură*"[In. 6, 55].

32. [Și aici avem o mărturie] unde Însuși Hristos adeverește faptul, că nu este Firea Pâinii, nici a Vinului în Sfânta Cuminecătură, ci numai *mâncare* și *băutură*. Adică [avem numai] gust de Pâine și de Vin și altele, care *se văd* și *sunt*.

Și zicem că trebuie să știți, cum că această Taină a Sfintei Cuminecături s-a așezat de Domnul Hristos sub chipul Pâinii și sub chipul Vinului, [atunci] când a luat Pâine și Paharul cu Vin întru curatele Sale mâini și a dat/a adus mulțumită/mulțumire Tatălui, și a Blagolosvit/a Binecuvântat Pâinea, așijderea/aidoma și Vinul din pahar.

Și atunci a săvârșit Sfintele Taine.

Iar unii zic[27], cum că atunci ar fi *săvârșit* Hristos Sfintele

33. Taine, când a dat Sfinților Apostoli Trupul și Sângele Său, zicând: „Luați, mâncați, acesta este Trupul Meu...” și: „Beți dintru acesta toți, acesta este Sângele Meu”.

Dar Biserica noastră, a Răsăritului, așa ține, că atunci a săvârșit Hristos Taina Sfintei Cuminecături, când a dat Pâinea și Paharul și l-a Blagoslovit/Binecuvântat și toate celealte, după cum am zis.

Iar când a dat Apostolilor, zicând: „Luați mâncați...” și: „Beți...” și celelalte, atunci a dat ca Tainele *să fie săvârșite*.

Încă trebuie să mai știți pentru săvârșirea Sfintelor Taine, că Biserica noastră așa a luat de la Sfinții Părinți ai Bisericii

34. Răsăritului, cum că *mutarea* Ființei Pâinii și a Vinului în Trupul și în Sângele lui Hristos se face prin lucrarea Duhului Sfânt, după ce se roagă Preotul către Dumnezeu Tatăl, pentru ca să trimită pe Duhul Sfânt peste Pâine și Vin, ca să le Blagoslovească/ Binecuvinteze și să le Sfințească.

Adică atunci când zice blagoslovenia/binecuvântarea peste Pâine: „Și fă pâinea aceasta cinstitul Trup al Hristosului Tău”. Și peste pahar: „Iar ceea ce este în paharul acesta cinstit Sângele Hristosului Tău”.

Apoi, peste amândouă: „Prefăcându-le pe dânsele cu Duhul Tău cel Sfânt”.

---

[27] Teologii romano-catolici.

[Și] așa a ținut și a făcut Iacov, fratele Domnului și Marcu Evanghelistul,

35. și Climent, Papa de la Roma, făcând acestea în Liturghiile lor.

Și pe aceasta[28] Sfinții au luat-o de la Însuși Domnul Hristos, Care după ce a așezat Taina Sfintei Cuminecături, a zis: „Aceasta să faceți întru pomenirea Mea”.

De la care și Marele Vasilie/Vasile și Ioanni/ Ioan Zlatoust/Gură de Aur au luat-o, precum am arătat, mai pe larg, în cartea pe care am scris-o despre așezământul/fundamentul Bisericii noastre.

Aici iar trebui să știți, voi, Preoții, când sfărâmați Sfântul Agneț în patru părți, cum că acea [împărțire în patru] închipuie *Răstignirea lui Hristos*.

Care așa a fost: a fost Răstignit pe Cruce și a sfințit [prin aceasta] cele patru zări ale lumii.

36. Și iară să știți, că deși se sfărâmă și se împarte în patru părți sau în mai multe părticele, [atunci] când vreți să-i cuminecați pe Preoți, atunci se sfărâmă și se împarte numai *chipurile* Pâinii și ale Vinului, pe când *ființa* Trupului și a Sângelui lui Hristos nu se împarte.

Și Hristos rămâne întreg în tot Agnețul și întreg și nedespărțit în toate părțile Agnețului, oricât de mică ar fi [acea parte].

Căci pentru aceea zicem când sfărâmăm Sfântul Agneț: „Sfărâmă-se și se împarte Mielul lui Dumnezeu, Cel ce se sfărâmă și nu se desparte, Care totdeauna se mănâncă și niciodată nu se sfârșește”.

De aceea puteți să luați asemă-

37. nare de la *oglindă*, care, dacă se sfărâmă în bucăți, și dacă le pune cineva înaintea ochilor de-a rândul, în toate părticelele se vede chipul celei *întregi* și *nedespărțite*.

Așa [stă treaba] și cu cuvântul pe care îl grăiește un om, pentru că el însuși întreg îl aude. Și cei care sunt lângă dânsul, oricât ar fi de mulți, cu toții îl aud *întreg* și *nedespărțit*.

Așa și Hristos: *întreg* și *nedespărțit* rămâne în tot Agnețul și în toate părticelele Agnețului.

[28] Sfânta Liturghie.

[Și] iarăși zicem, că de vreme ce este însuși Trupul și însuși Sângele lui Hristos în Sfânta Cuminecătură datori sunteți dar, voi, Preoții, să dați cinste și închinăciune/închinare cinstitului Trup și cinstitului Sânge

38. ale lui Hristos, care se dau Însuși lui Hristos, și așa să-i învățați să facă și pe alți Creștini.

Și iarăși să-i învățați pe Creștini ca să se cuminece într-un an de patru ori iar pe Pruncii cei mici și mai adesea să-i cuminecați, ca să nu i se întâmple cuiva moarte grabnică și să se lipsească [astfel] de viața veșnică.

De vreme ce Însuși Domnul Hristos a zis: „Amin zic vouă, de nu veți mânca Trupul Fiului omului și de nu veți bea Sângele Lui nu veți avea viață întru voi" [In. 6, 53].

Iarăși sunteți datori ca să îi învățați pe creștini, ca să se gătească și să se curățească pe ei înșiși, prin post și prin rugăciune, și prin Sfânta Spovedanie, și prin

39. plinirea Canonului, [așa] precum am arătat la Sfânta Spovedanie, [și] apoi să-i cuminecați.

Pentru ca să nu mănânce cu nevrednicie Trupul lui Hristos și să bea [astfel] Sângele Lui, căci astfel se vor face vinovați de Trupul și Sângele lui [Hristos] Dumnezeu, precum spune *Pravila*.

[Și] iarăși trebuie să știți, că prosfora[29] trebuie să se facă din făină de grâu curat, fără nicio amestecătură/fără niciun alt amestec, și cu apă, iar nu cu amestecătură/cu amestec de altceva.

Și, [mai] întâi, să se dospească frământătura aceea, [și] apoi să se facă [din ea] *Prosfora*. Iar Vinul să fie curat și nu amestecat cu altă băutură. De vreme ce Domnul Hristos așa a așezat Sfânta Cuminecătură la Cină,

40. pentru ca să fie însuși Trupul și însuși Sângele lui Hristos, cu care să se cuminece.

Încă și aceasta să știți, că nici Bogorodicina[30], care se pune lângă Agneț, și [nici] celelalte părticele, care se pun spre pomenire celor nouă cete de Sfinți, nu *se întorc* în Trupul lui Hristos ci numai Pâinea și Vinul și apa, care se aduc întru/ca *Jertfă*.

[29] Prescura din care se scoate Agnețul. Cuvânt grecesc.
[30] Părticica Maicii Domnului.

[Și] *le întoarce* Însuși Duhul Sfânt în însuși Trupul și în însuși Sângele lui Hristos.

Pentru aceasta nu trebuie să-i cuminecați pe Creștini cu dânsele, ci numai cu Sfântul Agneț, care este însuși Trupul lui Hristos și să-i cuminecați și cu scump Sângele Lui.

Pentru Taina Nunții sau a Căsătoriei, care se face pe/după lege

41. Cinstita Căsătorie este *însoțire[a] după lege* a bărbatului și a muierii/a femeii sau *împreunare[a]*, prin lucrarea Duhului Sfânt, cu Blagoslovirea/Binecuvântarea Preotului, și cu buna voință a amândurora și făgăduința, cum că *nu se vor despărți până la moarte*.

Care [Căsătorie] se face pentru *nașterea* și *creșterea* de fii spre lauda lui Dumnezeu și pentru ca *să se ajute* unul pe altul la vreme de neputință.

[Pe] această Taină a Căsătoriei a așezat-o Dumnezeu încă din starea nevinovăției, în Rai, mai înainte de

42. păcat, când au fost făcuți [de către El] bărbatul și muierea/femeia și i-a Blagoslovit/Binecuvântat pe ei, zicând: „Creșteți și vă înmulțiți și umpleți pământul!” [Fac. 1, 28]. Și când a zis: „Nu este bine să fie omul singur! Să-i facem lui ajutor” [Fac. 2, 18].

Iar [mai apoi] însuși Darul acestei Taine l-a așezat Domnul Hristos, [atunci] când a Blagoslovit/a Binecuvântat Nunta în Cana Galileii.

Și [El] a întărit căsătoria, [atunci] când au întrebat Fariseii: „Oare poate omul să își lase muierea/femeia pentru orice pricină?” [Mt. 19, 3]

Iar Iisus le-a răspuns: „Ceea ce a împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă!”[Mt. 19, 6].

Și iarăși și Pavel a adeverit această Taină, [acolo] unde spune: „Pentru aceasta va lăsa omul pe tată-său

43. și pe mamă-sa și *se va lipi* lângă muierea/femeia sa și vor fi amândoi un trup. *Taina* aceasta *mare este*” [Efes. 5, 31-32].

[Iar] săvârșirea acestei Taine a Căsătoriei este [atunci], când pune Preotul Cununile pe capetele lor, făcând chipul Crucii cu cununa și cu mâna, întâi pe capul Mirelui și zice: „Cunună-se robul lui Dumnezeu (N), cu roaba lui Dumnezeu (N), în Numele Tatălui, și al Fiului, și al Sfântului Duh, amin!”. Și asta de trei ori.

Apoi pe capul Miresei, zicând: „Cunună-se roaba lui Dumnezeu (N), cu robul lui Dumnezeu (N), în Numele Tatălui, și al Fiului, și al Sfântului Duh, amin!”.

[Volumul pe care l-am folosit e incomplet. Lipsește partea finală a cărții, probabil o parte din capitolul dedicat *Nunții* și capitolul, în integralitate, dedicat *Maslului*.]

Cuprins

© Teologie pentru azi

2010

Ediția de față este o ediție
online gratuită
și e proprietatea
Pr. Dr. Dorin Octavian Picioruș

Ea nu poate fi tipărită
și comercializată
fără acordul său
direct

Pr. Dr. Dorin Octavian Picioruș

© *Teologie pentru azi*
Toate drepturile rezervate